

The Mediating Role of Self-Control in the Relationship Between Parental Psychological Control and Smartphone Addiction

Erfan Bahrami¹, Ezatolah Ghadampour^{*2} , Masoud Jafari³

Abstract

The present study aimed to investigate the mediating role of self-control in the relationship between parental psychological control and smartphone addiction. This research employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling. The statistical population included all high school students in Khorramabad during the 2024–2025 academic year. A total of 400 students were selected through convenience sampling. The data collection instruments included the Parental Psychological Control Scale, the short form of the Smartphone Addiction Questionnaire, and the Brief Self-Control Scale. Descriptive statistics (mean and standard deviation) were used to summarize the findings, while Pearson correlation and structural equation modeling were used for data analysis through SPSS and AMOS software. The results revealed a significant positive relationship between parental psychological control and smartphone addiction ($p < 0.01$). Additionally, a significant negative relationship was found between self-control and smartphone addiction ($p < 0.01$). The structural model analysis indicated that self-control significantly mediates the relationship between parental psychological control and smartphone addiction ($p < 0.01$). Excessive psychological control by parents undermines adolescents' self-control skills, thereby paving the way for unhealthy dependence on smartphones. Based on this, it can be concluded that in order to take measures to reduce smartphone addiction among teenagers, the focus should be on decreasing parents' psychological control and increasing self-control in adolescents.

Keywords: Parental psychological control, self-control, smartphone addiction

Introduction

Nowadays, smartphones have become an essential part of our lives, bringing us convenience and enjoyment (Liu et al., 2023). However, a serious issue that has emerged is the phenomenon of smartphone addiction, which may have specific negative impacts on daily life (Billieux et al., 2015). Given the potentially significant adverse effects of smartphone addiction, it is crucial for researchers to examine the underlying psychological mechanisms and antecedents that may put

¹. Ph.D. Student, Department of Psychology, Lorestan University, Khorramabad, Iran.

Email: bahrami.er@fh.lu.ac.ir

². Corresponding Author: Professor, Department of Psychology, Lorestan University, Khorramabad, Iran.

Email: ghadampour.e@lu.ac.ir

³. Ph.D. Student, Department of Psychology, Lorestan University, Khorramabad, Iran.

Email: jafari.ma@fh.Lu.ac.ir

individuals at risk for this addictive behavior. One variable that may influence smartphone addiction is parental psychological control (Li & Liu, 2025; Chen et al., 2025). Parental psychological control hinders the fulfillment of basic psychological needs such as autonomy, competence, and relatedness. In turn, this increases the likelihood of negative behaviors, such as problematic smartphone use.

Ultimately, it can be said that parental psychological control is one of the precursors of smartphone addiction. Therefore, identifying the mediating variables through which parental psychological control affects students' smartphone use is essential. Self-control is a fundamental component of an individual's personality system and refers to a person's ability to regulate and manage behavior, emotions, cognitive activities, and more, based on social standards or personal will (Cai et al., 2021). In fact, self-control is one of the most important manifestations of adolescent socialization and a key factor in resisting stress, negative emotions, and even high-risk external behavioral problems during adolescence. Research has shown that self-control plays a mediating role between various dimensions of parenting and externalizing behaviors (Muftić & Updegrave, 2018).

Studies have also shown that psychological control impedes the development of self-control in adolescents, which in turn can lead to problematic internet and smartphone use (Qian et al., 2022). Based on the above, it can be concluded that parental psychological control may influence students' smartphone usage by affecting their self-control. Therefore, the present study aims to examine the mediating role of self-control in the relationship between parental psychological control and smartphone addiction.

Method

The present study employed a descriptive-correlational research design using structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all high school students (second level of secondary education) in Khorramabad during the 2024–2025 academic year. From this population, a sample of 400 students was selected using convenience sampling. The data collection instruments included the Parental Psychological Control Scale (Soenens et al., 2010), the short form of the Smartphone Addiction Questionnaire (Lin et al., 2017), and the Brief Self-Control Scale (Tangney et al., 2004). Descriptive statistics such as mean and standard deviation were used to describe the data, and Pearson correlation tests as well as structural equation modeling (SEM) were conducted using SPSS-26 and AMOS-24 software.

Results

In structural equation modeling, various fit indices are used to evaluate the model. The results of examining some of them have shown that these indices are within the normal range; ($\chi^2/df=2.09$, $GFI=0.95$, $IFI=0.98$, $CFI=0.98$, $RMSEA=0.08$) therefore, the conceptual model of this study has a good fit. Table (1) presents the significance of the direct path coefficients in the model, all of which were found to be statistically significant.

Table 1. Coefficients of the direct paths of the model

Direct effect	standard coefficients	SE	t	Sobel test	P
Parent's psychological control on smartphone addiction	0.187	0.047	6.473	-	0.001
Parents' psychological control on self-control	-0.648	0.138	-4.937	-	0.001
Self-control on smartphone addiction	-0.692	0.106	-4.268	-	0.001
Parental Psychological Control on Smartphone Addiction Through Self-Control	0.448	0.162	-	3.812	0.001
Total Effect	0.635	0.209	-	-	0.001

Table (1) shows that the direct effect of parental psychological control on smartphone addiction is positive and significant ($p < 0.01$), and its direct effect on self-control is negative and significant ($p < 0.01$). The direct effect of self-control on smartphone addiction is also negative and significant ($p < 0.01$). An examination of the significance of indirect effects revealed that parental psychological control can indirectly and positively influence students' smartphone addiction through self-control in a significant way ($p < 0.01$).

Discussion

This study aimed to examine the mediating role of self-control in the relationship between parental psychological control and smartphone addiction. The results showed that the conceptual model had a good fit and that parental psychological control influenced adolescent smartphone addiction both directly and indirectly (through the mediation of self-control). To explain these findings, we can argue that parental psychological control requires children to obey the views and conform to the expectations of adults. Since this approach conflicts with adolescents' psychological need for independent development (Chen et al., 2025), such control can lead to depression, feelings of inadequacy, or intentional defiance of parental demands. To escape these negative emotions, adolescents may turn to excessive smartphone use. Furthermore, parental psychological control may hinder the development of adolescent autonomy, leading to insufficient self-regulation when facing temptation and pressure, which in turn results in reduced self-control (Lin & Li, 2024). In other words, parental psychological control may negatively affect adolescents' self-control through intrusive involvement in their lives. This low self-control then causes adolescents to resort to excessive smartphone use to regulate their emotions or escape unpleasant feelings, leaving them with less ability to resist the temptation to use their phones.

مقاله پژوهشی

نقش میانجی خودکنترلی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی هوشمند

عرفان بهرامی^۱، عزت اله قدم‌پور^{۲*}، مسعود جعفری^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی خودکنترلی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری در این پژوهش همه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند که از میان آنها، ۴۰۰ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل مقیاس کنترل روان‌شناختی والدین فرم کوتاه پرسشنامه اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و مقیاس کوتاه خودکنترلی بودند. برای توصیف یافته‌ها از میانگین و انحراف معیار و برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و مدل‌های معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$). همچنین، بین خودکنترلی و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه منفی معناداری وجود دارد ($p < 0/01$). نتایج بررسی مدل نشان داد خودکنترلی می‌تواند به طرزی معنادار در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نقش میانجی را ایفا کند ($p < 0/01$). کنترل بیش از حد روان‌شناختی والدین از طریق تضعیف توانایی نوجوانان در مهارت‌های خودکنترلی، راه را برای وابستگی ناسالم به گوشی هوشمند هموار می‌کند؛ بنابراین، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که به منظور اتخاذ تدابیری برای کاهش اعتیاد نوجوانان به گوشی‌های هوشمند، باید بر کاهش کنترل روان‌شناختی والدین و افزایش خودکنترلی در نوجوانان تمرکز داشت.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به گوشی‌های هوشمند، خودکنترلی، کنترل روان‌شناختی والدین.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

ایمیل: bahrami.er@fh.lu.ac.ir

^۲ نویسنده مسئول: استاد، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

ایمیل: ghadampour.e@lu.ac.ir

^۳ دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

ایمیل: Jafari.ma@fh.Lu.ac.ir

مقدمه

امروزه، گوشی‌های هوشمند به یک ضرورت در زندگی ما تبدیل شده‌اند و برای ما راحتی و لذت را به ارمغان می‌آورند (Liu et al., 2023). ما می‌توانیم از گوشی هوشمند به عنوان ابزاری برای تماس‌ها، پیام‌ها، ارتباطات، بازی‌ها، خرید، تراکنش‌های مالی و غیره استفاده کنیم که به نظر می‌رسد جایگاهی مهم‌تر در جامعه مدرن پیدا کرده است (Ko & Ha, 2019). با این حال، مسأله‌ای جدی که ظهور پیدا کرده است، پدیده اعتیاد به گوشی‌های هوشمند است که ممکن است اثرات منفی خاصی را در زندگی روزمره به همراه داشته باشد (Billieux et al., 2015). اعتیاد به گوشی‌های هوشمند^۱ از نظر مفهومی به عنوان استفاده بیش از حد از گوشی‌های هوشمند همراه با اختلال عملکرد مرتبط و علائم حاصل مشابه آنچه در سایر رفتارهای اعتیادآور مانند ترک و تحمل مشاهده می‌شود، تعریف می‌شود (Elhai et al., 2019). پژوهش‌های گذشته نشان داده‌اند اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند منجر به مجموعه‌ای از مشکلات سلامت روان مانند افسردگی، تنهایی، اضطراب، استرس، عزت‌نفس کم، خودکارآمدی کم و غیره شود (Kara et al., 2021; Wang et al., 2019). برخی از پژوهشگران تأیید کرده‌اند استفاده مشکل‌ساز از گوشی‌های هوشمند می‌تواند کیفیت خواب کم و سایر علائم جسمی مانند سندرم‌های چشمی، خستگی بدن، اختلال عملکرد فیزیولوژیکی و ضعف سیستم ایمنی را به همراه داشته باشد (Xie et al., 2018; Yang et al., 2019). علاوه بر این، پژوهشگران دریافته‌اند اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند باعث وقفه تحصیلی شود که ممکن است اثراتی نامطلوب بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد (Hawi & Samahi, 2016). آنجا که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند تأثیرهای منفی بسیار زیادی ایجاد کند، برای پژوهشگران ضروری است تا پیشینه‌ها و مکانیسم‌های روان‌شناختی زیربنایی را بررسی کنند که ممکن است افراد را در معرض خطر این رفتار اعتیادآور قرار دهند. این امر نه فقط برای درک ارتباط بین این متغیرها مفید خواهد بود، به پیشگیری مؤثر و مداخله زودهنگام در این اختلال رفتاری نیز کمک خواهد کرد.

از جمله متغیرهایی که می‌تواند بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند تأثیرگذار باشد، کنترل روان‌شناختی والدین^۲ است (Li et al., 2025; Chen et al., 2025). کنترل روان‌شناختی والدین، اگرچه مبتنی بر عشق به فرزندان است، شامل رفتارهایی است که به طور عمدی روابط دلبستگی با فرزندان را تنظیم می‌کنند. با خودداری از ابراز محبت یا ایجاد احساس گناه، والدین می‌توانند بخش‌های شخصی و روانی فرزندان، مانند افکار، رفتارها، احساس‌ها و خودابرازی را کنترل کنند و استقلال عاطفی و روانی فرزندان را تحت فشار قرار دهند و کنترل کنند. این کنترل مانع از رشد استقلال فرزندان و رشد مستقل آنها می‌شود (Scharf & Goldner, 2018). به گفته چیچک و همکاران (Çicek et al., 2021)، نگرش‌های والدین (مستبدانه که یکی از تظاهرات اصلی آن کنترل روان‌شناختی والدین است) تأثیراتی بر میزان استفاده جوانان از اینترنت، رسانه‌های اجتماعی و تلفن‌های هوشمند دارد؛ یکی از اصلی‌ترین نمدهای آن کنترل روان‌شناختی والدین است. همچنین،

^۱ Smartphone Addiction^۲ Parental Psychological Control

طبق نظریه خودتعیین‌گری دسی و رایان (Deci & Ryan, 2008)، کنترل روان‌شناختی والدین مانع برآورده‌شدن نیازهای اساسی روان‌شناختی مانند خودمختاری، شایستگی و ارتباط می‌شود. این امر به نوبه خود احتمال بروز رفتارهای منفی، مانند استفاده مشکل‌ساز از گوشی‌های هوشمند را افزایش می‌دهد. مطالعات متعدد این دیدگاه‌ها را تأیید می‌کنند؛ برای مثال، کنترل روان‌شناختی والدین با اعتیاد به بازی‌های اینترنتی (Cetinkaya, 2019) مرتبط است که یک عامل خطر جالب توجه برای استفاده مشکل‌ساز از تلفن‌های هوشمند است (Yildirim et al., 2023). علاوه بر این، سبک فرزندپروری مستبدانه والدین که با روش‌های تنبیهی و شدید مشخص می‌شود، به‌شدت با استفاده بیش از حد از تلفن‌های هوشمند مرتبط است (Yogesh et al., 2024). همچنین، نتایج پژوهش کو و ها (Ko & Ha, 2020) نشان داد کنترل روان‌شناختی والدین با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند مرتبط است. در نهایت، با توجه به آنچه بیان شد، کنترل روان‌شناختی والدین یکی از پیشایندهای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند است؛ از این رو، شناسایی متغیرهای واسطه‌ای ضرورت دارد که کنترل روان‌شناختی والدین از طریق تأثیرگذاری بر آنها، میزان استفاده دانش‌آموزان از گوشی‌های هوشمند را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

خودکنترلی^۱ جزء اساسی سیستم شخصیتی فرد است که به توانایی فرد در اعمال نظم و مدیریت بر رفتار، احساسات، فعالیت‌های شناختی و غیره، بر اساس استانداردهای اجتماعی یا اراده شخصی خود اشاره دارد (Cai et al., 2021). در واقع، خودکنترلی یکی از مهم‌ترین جلوه‌های سطح جامعه‌پذیری نوجوان و عاملی اساسی در مقاومت در برابر استرس، احساسات بد و حتی مشکلات رفتاری پرخطر خارجی در دوران نوجوانی است. نوجوانان با سطوح بالای خودکنترلی نیز بیشتر احتمال دارد از نظر جسمی و روانی سالم باشند، نمرات بهتری کسب کنند، در روابط خود راحت‌تر و بازتر باشند و در آینده بزرگسالی خود مشاغلی موفق داشته باشند. آنها همچنین بیشتر احتمال دارد در رشد شخصی خود احساس شادی کنند و رفاه بیشتری داشته باشند (Lin & Li, 2024). همچنین، خودکنترلی نوجوانان در طول نوجوانی متفاوت است و عمدتاً تحت تأثیر سطح رشد (Pandey et al., 2018)، استرس، وسوسه، احساسات (Crosswhite & Kerpelman, 2012)، فضای خانواده، سبک‌های فرزندپروری و غیره قرار دارد (Ng-Knight et al., 2016; Hou et al., 2018). نوجوانان با خودکنترلی زیاد قادر به ایجاد حس خودکارآمدی قوی‌تر و حس کنترل قوی‌تر بر خود هستند. نوجوانان با خودکنترلی زیاد می‌توانند خودکارآمدی قوی‌تری ایجاد کنند و حس کنترل قوی‌تری بر خود داشته باشند و کمتر احتمال دارد کنترل خود را از دست بدهند و در رفتارهای پرخطر منفی مانند سیگارکشیدن، رانندگی تحت تأثیر الکل، فرار از مدرسه، تقلب و تمسخر دیگران شرکت کنند (Li et al., 2022). پژوهش‌ها نشان داده‌اند خودکنترلی نقش واسطه‌ای بین ابعاد مختلف فرزندپروری و رفتارهای برون‌ریز ایفا می‌کند (Muftić & Updegrove, 2018). مطالعات نشان داده‌اند کنترل روانی مانع رشد خودکنترلی در میان نوجوانان می‌شود که به نوبه خود می‌تواند استفاده مشکل‌ساز از اینترنت و گوشی‌های هوشمند (Qian et al., 2022) و رفتارهای بزهکارانه و پرخاشگرانه را تحریک کند (DiLissio & Romm, 2025). این نتایج تجربی با نظریه خودکنترلی (Gottfredson & Hirschi, 1990) هم‌سو هستند که پیشنهاد می‌کند خودکنترلی کم عمدتاً از فرزندپروری

¹ Self-Control

ناکارآمد ناشی می‌شود و منجر به اشکال مختلف رفتارهای بزهکارانه یا منحرف می‌شود (Bai et al., Korkin, 2019). همچنین، پژوهش‌های دیگری نشان داده‌اند کاهش خودکنترلی یکی از جنبه‌های حیاتی رفتار اعتیادآور در افراد است (Agbaria, 2020Ding et al., 2022). در همین راستا، مطابق نظریه خودکنترلی، افراد با سطوح بالای خودکنترلی، توانایی بیشتری در مقابله با افکار منفی و کنترل رفتارهای نامناسب دارند (Zhang et al., 2022). هنگامی که افراد درجه خودکنترلی پایینی دارند، ممکن است نتوانند پیامدهای نامطلوب احتمالی اقدامات خود را در نظر بگیرند و ممکن است در کنترل رفتارهای خود دچار مشکل شوند (Li et al., 2021). علاوه بر این، افراد با درجه خودکنترلی پایین، عمدتاً تحت سلطه اهداف کوتاه‌مدت و لذت‌جویی فوری قرار می‌گیرند (Li et al., 2021). به ویژه، استفاده از گوشی‌های هوشمند توجه را از احساسات منفی منحرف می‌کند و شامل پیگیری فوری لذت است (Cho et al., 2017). با توجه به آنچه بیان شد، می‌توان گفت کنترل روان‌شناختی والدین با تأثیرگذاری بر خودکنترلی می‌تواند بر میزان استفاده دانش‌آموزان از گوشی‌های هوشمند اثرگذار باشد؛ از این رو، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی خودکنترلی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند است.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری در این پژوهش همه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند. برای تعیین حجم نمونه بر اساس دیدگاه کلاین (Kline, 2023)، با توجه به وجود ۴۰ متغیر در این پژوهش، حجم نمونه تقریباً ۴۰۰ نفر برآورد شد که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. از این تعداد، ۳۷۷ نفر وارد تحلیل نهایی شدند که ۱۸۴ نفر آنها پسر با میانگین سنی (انحراف معیار) ۱۷/۰۱ (۱/۲۷) و ۱۹۳ نفر آنها دختر با میانگین سنی (انحراف معیار) ۱۷/۷۴ (۰/۹۸) بودند. در این پژوهش، ملاک ورود شامل دانش‌آموز مشغول به تحصیل در بازه سنی ۱۶ تا ۱۸ سال و ملاک خروج شامل تشخیص بیماری‌های پزشکی مزمن یا اختلالات حاد روان‌پزشکی، حضور در پژوهش مشابه پژوهش حاضر و عدم پاسخ‌دهی به بیش از ۵ درصد از کل پرسش‌ها بودند.

ابزارهای پژوهش

مقیاس کنترل روانی با جهت‌گیری وابستگی و پیشرفت (DAPCS)^۱؛ سوننس و همکاران (Soenens et al., 2010) این مقیاس را تدوین کرده‌اند که شامل ۱۷ عبارت با ۲ خرده‌مقیاس جهت‌گیری وابستگی (عبارت‌های ۱ تا ۸) و جهت‌گیری پیشرفت (عبارت‌های ۹ تا ۱۷) است. نمره‌گذاری این مقیاس بر اساس طیف لیکرت ۵-نمره‌ای (کاملاً مخالفم=۱ و کاملاً

^۱ Dependency-Oriented and Achievement-Oriented Psychological Control Scale

موافقم=۵) انجام می‌شود. بنابراین، دامنه نمره بین ۱۷ و ۸۵ است. سوننس و همکاران (Soenens et al., 2010) پایایی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ برای کنترل روانی مادرانه با جهت‌گیری وابستگی و جهت‌گیری پیشرفت به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۹۳ و برای کنترل روانی پدرانه با جهت‌گیری وابستگی و جهت‌گیری پیشرفت ۰/۸۴ و ۰/۹۱ گزارش کردند. اشرف و شیخ‌الاسلامی (۱۳۹۶) به منظور تعیین روایی سازه‌ای ابزار، تحلیل عاملی تأییدی را از طریق تحلیل ساختارهای گشتاوری به کار گرفتند. با توجه به یافته‌ها، مدل برازشی مطلوب داشت. بار عاملی گویه‌های جهت‌گیری وابستگی از ۰/۴۴ تا ۰/۶۸ و جهت‌گیری پیشرفت از ۰/۵۲ تا ۰/۷۵ بود. پایایی بازآزمایی پرسشنامه نیز با فاصله دو هفته بر روی ۴۰ نفر از نمونه مورد مطالعه بررسی شد و ضرایب پایایی برای جهت‌گیری وابستگی، جهت‌گیری پیشرفت و کل مقیاس کنترل روانی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۸ و ۰/۹۰ به دست آمدند. در پژوهش حاضر، پایایی مقیاس با روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس جهت‌گیری وابستگی، جهت‌گیری پیشرفت و کل مقیاس به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۸ و ۰/۸۱ برآورد شد.

فرم کوتاه پرسشنامه اعتیاد به گوشی‌های هوشمند (SPAI-SF):^۱ لین و همکاران (Lin et al., 2017) این پرسشنامه را به منظور استفاده تشخیصی و غربال‌گری افراد معتاد به گوشی‌های هوشمند تهیه کرده‌اند. فرم اصلی مشتمل بر ۲۶ گویه است. پرسشنامه یادشده دارای چهار بُعد اختلال در عملکرد، نشانه‌های ترک، رفتار اجباری و تحمل است. فرم کوتاه پرسشنامه دارای ۱۰ گویه است که بر روی طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۴) ارزیابی می‌شوند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۱۰ تا ۴۰ است. لین و همکاران (Lin et al., 2017) علاوه بر کوتاه‌سازی فرم اصلی، با استفاده از ملاک‌های مصاحبه تشخیصی روان‌پزشکی، اقدام به تعیین نقطه برش برای این ابزار کردند و نقطه برش ۲۴ را با بیشترین دقت تشخیصی در متمایز کردن افراد معتاد به گوشی‌های هوشمند از سایرین تعیین کردند. لین و همکاران (Lin et al., 2017) با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی، ساختار چهاربُعدی فرم کوتاه و بلند را تأیید کردند و میزان پایایی ابزار را برابر ۰/۹۴ گزارش کردند. در پژوهش دلاورپور و همکاران (۱۴۰۰)، نتایج نشان داد یک عامل برای ۱۰ گویه مقیاس شناسایی شد که بار عاملی آن بین ۰/۶۷ و ۰/۸۰ است و ۵۱/۷ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند. در پژوهش حاضر، میزان پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۲ برآورد شد.

مقیاس کوتاه خودکنترلی (BSCS):^۲ این پرسشنامه توسط تانجی و همکاران (Tangney et al., 2004) به منظور ارزیابی میزان خودکنترلی افراد بر خویشتن ساخته شده است. فرم اصلی این مقیاس دارای ۳۶ گویه است که تانجی و همکاران، فرم کوتاه آن را با ۱۳ گویه ارائه کردند. شیوه نمره‌گذاری به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از هرگز (۱) تا بسیار زیاد (۵) است. دامنه نمرات بین ۱۳ و ۶۵ است. نمره بالا نشان‌دهنده خودکنترلی بیشتر فرد خواهد بود. تانجی و همکاران (Tangney et al., 2004) روایی پرسشنامه را مطلوب گزارش کردند و با آزمایش بر روی دو نمونه آماری مجزا با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه را ۰/۸۳ و ۰/۸۵ گزارش کردند که نشان‌دهنده اعتبار زیاد این پرسشنامه بود. آزادمنش و

^۱ short-form of the Smartphone Addiction Inventory

^۲ Brief Self-control Scale

همکاران (۱۳۹۹) روایی این پرسشنامه را از طریق ارزیابی همبستگی آن با پرسشنامه سبک‌های رفتار اخلاقی بررسی کردند که همبستگی به‌دست‌آمده مثبت و معنادار بود. همچنین، ضریب آلفای کرونباخ نیز ۰/۸۱ محاسبه شد. در پژوهش حاضر نیز ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ برآورد شد. پایایی ابزار در پژوهش حاضر با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ برآورد شد.

شیوه اجرا

پس از کسب مجوزهای لازم از ادارات آموزش و پرورش ناحیه ۱ و ۲ شهر خرم‌آباد، در نهایت، ۴ مدرسه پسرانه و ۴ مدرسه دخترانه در شهر خرم‌آباد به صورت در دسترس انتخاب شدند و پس از هماهنگی با مدیران مدارس انتخاب‌شده، به منظور جمع‌آوری داده‌ها به مدارس مراجعه شد. قبل از انجام هر گونه ارزیابی، رضایت آگاهانه کتبی از همه شرکت‌کنندگان اخذ شد. همچنین، توضیحاتی درباره رازداری و محرمانه‌ماندن اطلاعات به دانش‌آموزان ارائه شد و سپس پرسشنامه‌های حاضر به صورت چاپی توزیع شدند. پس از جمع‌آوری پاسخ‌نامه‌ها، موارد ناقص کنار گذاشته شدند و در نهایت، تعداد ۳۷۷ پرسشنامه (۱۸۴ نفر پسر و ۱۹۳ نفر دختر) به کمک نرم‌افزار SPSS-26 و AMOS-24 با روش مدلیابی معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل نهایی شدند.

یافته‌ها

در ابتدا، همبستگی بین متغیرهای پژوهش بررسی شد که نتایج آن در جدول (۱) آمده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

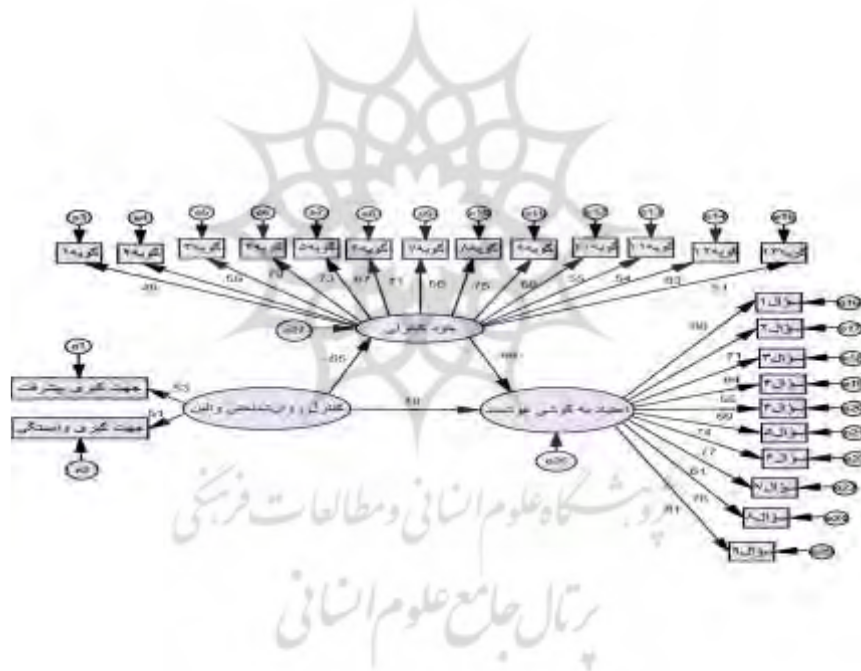
Table 1: Descriptive indices and correlation matrix of research variables

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	کلموگروف اسمیرنوف	۱	۲	۳
کنترل روان‌شناختی والدین	۶۴/۷۶	۸/۳۲	-۰/۶۵	۰/۱۳	۰/۱۳۷	۱		
اعتماد به گوشی‌های هوشمند	۲۹/۰۴	۳/۹۷	-۰/۳۷	۰/۳۹	۰/۱۱۹	۰/۶۴**	۱	
خودکنترلی	۳۵/۴۹	۴/۷۵	۰/۴۱	۰/۷۷	۰/۱۵۲	-۰/۵۶**	-۰/۴۹**	۱

** $p < 0/01$

با توجه به نتایج جدول (۱)، بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتماد به گوشی‌های هوشمند رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$)؛ بین کنترل روان‌شناختی والدین و خودکنترلی رابطه منفی معناداری وجود دارد ($p < 0/01$) و همچنین، بین خودکنترلی و اعتماد به گوشی‌های هوشمند رابطه منفی معناداری وجود دارد ($p < 0/01$).

در ادامه، قبل از تحلیل داده‌ها، مفروضه‌های مدل معادلات ساختاری بررسی شدند. در بررسی مفروضه نرمال بودن توزیع متغیرها، از شاخص‌های کجی و کشیدگی و کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد که با توجه به اینکه شاخص‌های کجی و کشیدگی بین +۱ و -۱ بودند و همچنین، سطح معناداری آماره‌های کولموگروف اسمیرنوف بیشتر از ۰/۰۵ بود، پیش فرض نرمال بودن توزیع تک‌متغیری برقرار بود. همچنین، مقدار ضریب مardia (۱۱/۰۳ با نسبت بحرانی ۲/۱۳) نشان‌دهنده برقراری مفروضه نرمال بودن چندمتغیری داده‌هاست؛ بنابراین، فرض نرمال بودن داده‌ها تأیید شد. همچنین، برای ارزیابی هم‌خطی چندگانه متغیرهای مستقل و میانجی از شاخص تحمل و عامل تورم واریانس استفاده شد که در این پژوهش، شاخص تحمل از ۰/۶۷ تا ۰/۸۸ و شاخص تورم واریانس از ۱/۴۶ تا ۴/۰۳ برآورد شد که نشان‌دهنده عدم وجود هم‌خطی چندگانه است. برای بررسی مفروضه استقلال خطاها از شاخص دوربین-واتسون استفاده شد که از آنجا که مقدار آن (۱/۹۴) بین ۱/۵ تا ۲/۵ بود، نسبت به برقراری این مفروضه هم اطمینان حاصل شد. در ادامه، نتایج بررسی مدل معادلات ساختاری در قالب شکل (۱) نشان داده شده است.

شکل ۱: نگاره مدل پیشنهادی پژوهش در حالت استاندارد

Figure 1: Diagram of the proposed research model in standard mode

در مدل‌سازی معادلات ساختاری، از شاخص‌های برازش مختلفی برای ارزیابی مدل استفاده می‌شود که نتایج بررسی برخی از آنها نشان داده است. این شاخص‌ها در محدوده نرمال قرار دارند ($X^2/df=۲/۰۹$ ، $GFI=۰/۹۵$ ، $IFI=۰/۹۸$ ، $RMSEA=۰/۰۸$ ، $CFI=۰/۹۸$)؛ بنابراین، مدل مفهومی این پژوهش از برازشی مناسب برخوردار است. در جدول (۲)، معناداری ضرایب مسیرهای مستقیم، غیرمستقیم و اثر کل مدل ارائه شده است.

جدول ۲: معناداری ضرایب مسیرهای مستقیم، غیر مستقیم و اثر کل مدل

Table 3: Significance of direct, indirect, and total path coefficients in the model

مسیر	ضرایب استاندارد	خطای استاندارد	t	آزمون سوبل	p
کنترل روان‌شناختی والدین بر اعتیاد به گوشی هوشمند	۰/۱۸۷	۰/۰۴۷	۶/۴۷۳	-	۰/۰۰۱
کنترل روان‌شناختی والدین بر خودکنترلی	-۰/۶۴۸	۰/۱۳۸	-۴/۹۳۷	-	۰/۰۰۱
خودکنترلی بر اعتیاد به گوشی هوشمند	-۰/۶۹۲	۰/۱۰۶	-۴/۲۶۸	-	۰/۰۰۱
کنترل روان‌شناختی والدین بر اعتیاد به گوشی هوشمند از طریق خودکنترلی	۰/۴۴۸	۰/۱۶۲	-	۳/۸۱۲	۰/۰۰۱
اثر کل	۰/۶۳۵	۰/۲۰۹	-	-	۰/۰۰۱

نتایج جدول (۲) نشان می‌دهد اثر مستقیم کنترل روان‌شناختی والدین بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند مثبت و معنادار است ($p < ۰/۰۱$). اثر مستقیم کنترل روان‌شناختی والدین بر خودکنترلی منفی معنادار ($p < ۰/۰۱$) و اثر مستقیم خودکنترلی بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند منفی معنادار است ($p < ۰/۰۱$). برای بررسی معناداری اثرات غیر مستقیم مدل از آزمون سوبل استفاده شد. همچنین، بررسی معناداری اثرات غیرمستقیم در جدول نشان می‌دهد کنترل روان‌شناختی والدین به شکلی غیرمستقیم از طریق خودکنترلی می‌تواند بر اعتیاد به گوشی هوشمند دانش‌آموزان به طور مثبت معناداری اثرگذار باشد ($p < ۰/۰۱$)؛ به عبارت دیگر، خودکنترلی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نقش میانجی را ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش نقش میانجی خودکنترلی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند انجام شد. نتایج نشان داد کنترل روان‌شناختی والدین بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند اثر مثبت معنادار دارد؛ در واقع، افزایش کنترل روان‌شناختی والدین با افزایش میزان اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم همراه است. نتیجه حاضر با پژوهش‌های لی و لیو (Li & Liu, 2025)، چیچک و همکاران (Çicek et al., 2021)، یلدریم و همکاران (Yildirim et al., 2023) و کو و ها (Ko & Ha, 2020) هم‌سو است. در تبیین نتایج بالا، می‌توان گفت کنترل روان‌شناختی والدین می‌تواند مانع توانایی نوجوانان برای ابراز آزادانه خود بدون ترس از طرد شدن یا رها شدن شود و همچنین به اعتماد و تکیه آنها به دیگران آسیب بزند که به طور بالقوه منجر به افزایش خطرات رفتاری آنلاین مانند اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌شود. همچنین، کنترل روان‌شناختی والدین فرزندان را ملزم می‌کند تا به نظرات بزرگ‌ترها گوش دهند و مطابق خواسته‌های آنها عمل کنند. با توجه به اینکه این رویکرد با نیازهای روانی نوجوانان برای

رشد مستقل در تضاد است (Chen et al., 2025)، چنین کنترلی می‌تواند نوجوانان را به این احساس برساند که بیش از حد و فراتر از تحملشان تحت نظارت هستند که به طور بالقوه منجر به افسردگی، احساس بی‌کفایتی یا سرپیچی عمدی از خواسته‌های والدین می‌شود. این امر فرد را وادار می‌کند تا برای دوری از این احساسات منفی به استفاده بیش از حد از گوشی‌های هوشمند روی بیاورد (Chen et al., 2025). همچنین، نوجوانانی که تحت کنترل روان‌شناختی والدین قرار دارند، تمایل دارند اطلاعات کمتری برای والدین خود فاش کنند و برای برآورده کردن نیازهای خود به خودتنظیمی و استقلال، رفتارهایی پنهانی‌تر از خود نشان دهند (Çicek et al., 2021)؛ این الگوی پنهان کاری در میان نوجوانان در نهایت به استفاده بیش از حد از تلفن هوشمند و در نتیجه اعتیاد به آن منجر شود (Chen et al., 2025). در تبیینی دیگر، می‌توان گفت کنترل روان‌شناختی والدین که شامل اعمال فشارهای عاطفی مانند القای احساس گناه، تحقیر، تهدید به طرد یا محدودسازی استقلال هیجانی فرزند است، می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات روان‌شناختی در نوجوانان شود. این سبک فرزندپروری با تضعیف خودپنداره، افزایش اضطراب و کاهش احساس کنترل درونی در نوجوان، موجب می‌شود او برای فرار از فشارهای روانی و دستیابی به نوعی آرامش یا تأیید، به ابزارهایی همچون گوشی هوشمند پناه ببرد. در واقع، گوشی هوشمند به عنوان وسیله‌ای در دسترس و لذت‌بخش، می‌تواند نیازهای اجتماعی، هیجانی و سرگرمی نوجوان را به صورت فوری پاسخ دهد و به تدریج نقش یک مکانیسم مقابله‌ای ناسازگار را بگیرد.

نتیجه دیگر پژوهش نشان داد کنترل روان‌شناختی والدین بر خودکنترلی اثر منفی معنادار دارد؛ در واقع، افزایش کنترل روان‌شناختی والدین با کاهش میزان خودکنترلی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم همراه است. نتیجه حاضر با پژوهش‌های بای و همکاران (Bai et al., 2020) و کورکین (Korkin, 2019) هم‌سو است. در تبیین نتایج بالا، می‌توان گفت کنترل روان‌شناختی والدین می‌تواند به طور غیرمستقیم از طریق ناخشنودی نیازهای اساسی بر خودکنترلی تأثیر بگذارد؛ در واقع، کنترل روان‌شناختی با افزایش ناخشنودی نیازهای اساسی، خودکنترلی نوجوانان را کاهش می‌دهد (Bai et al., 2020). در تبیینی دیگر، کنترل روان‌شناختی والدین بر مهارت‌های خودتنظیمی افراد تأثیر منفی می‌گذارد؛ زیرا سطوح بالای کنترل روانی با تصمیم‌گیری آگاهانه‌ای که برای خودتنظیمی ضروری است تداخل پیدا می‌کند و منجر به کاهش خودکنترلی می‌شود (Korkin, 2019). این تأثیر منفی در مراحل مختلف رشدی، از دوران دبستان تا دوران نوجوانی و اوایل بزرگسالی نیز ادامه می‌یابد (Jang & Suh, 2021; Zhang et al., 2024).

نتیجه دیگر پژوهش نشان داد خودکنترلی بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند اثر منفی معنادار دارد؛ در واقع، افزایش کنترل روان‌شناختی والدین با کاهش میزان خودکنترلی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم همراه است. نتیجه حاضر با پژوهش‌های دینگ و همکاران (Ding et al., 2022) و آگباریا (Agbaria, 2020) هم‌سو است. در تبیین نتایج بالا، می‌توان گفت بر اساس چارچوب‌هایی تثبیت‌شده مانند مدل خودتنظیمی ناکافی و نظریه‌های اعتیاد رفتاری، افراد با خودکنترلی ناکافی نمی‌توانند به طور مؤثر تمایلات خود برای لذت‌های فوری مانند استفاده از گوشی هوشمند را سرکوب کنند (Ding et al., 2022). در

واقع، این مبانی نظری به توضیح این امر کمک می‌کنند که چرا این رابطه در زمینه‌های فرهنگی و جمعیت‌های مختلف، از نوجوانان آسیایی تا دانشجویان غربی، پایدار به نظر می‌رسد (Bibi et al., 2025). در تبیینی دیگر، می‌توان گفت فردی که خودکنترلی ضعیفی دارد، ممکن است نتواند به طور مؤثر با هیجان‌های خود مقابله کند و با توجه به اینکه گوشی‌های هوشمند برای بسیاری از افراد ابزاری برای فرار از هیجان‌های منفی هستند، می‌توان گفت کسانی که خودکنترلی ضعیفی دارند، به جای استفاده از راهکارهای سالم برای فرار از این وضعیت، ممکن است به استفاده اعتیادگونه از گوشی‌های هوشمند روی بیاورند.

در نهایت، نتایج پژوهش نشان داد خودکنترلی نقش میانجی در رابطه کنترل روان‌شناختی والدین با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند دارد؛ در واقع، افزایش کنترل روان‌شناختی والدین با کاهش میزان خودکنترلی موجب افزایش اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم می‌شود. نتیجه حاضر با پژوهش‌های کیان و همکاران (Qian et al., 2022)، لین و لی (Lin & Li, 2024)، هو و همکاران (Hou et al., 2018) و دینگ و همکاران (Ding et al., 2022) هم‌سو است. در تبیین نتایج بالا، می‌توان گفت کنترل روان‌شناختی بیش از حد یا نامناسب والدین ممکن است مانع از رشد استقلال نوجوانان شود و در نتیجه، منجر به عدم خودتنظیمی کافی در مواجهه با وسوسه و فشار شود که در واقع، کاهش خودکنترلی را در نوجوانان به دنبال خواهد داشت (Lin & Li, 2024). همچنین، رابطه والدین با فرزندان می‌تواند بر رفتار انطباقی نوجوانان تأثیر بگذارد. در واقع، کنترل روان‌شناختی والدین ممکن است بر تنظیم هیجانی نوجوانان تأثیر بگذارد؛ یعنی کاهش کنترل روان‌شناختی والدین موجب بهبود تنظیم هیجانی می‌شود که بر اساس آن، هرچه تنظیم هیجانی یک فرد بهتر باشد، خودکنترلی او بیشتر است (Hou et al., 2018). همچنین، هیجانات ناپایدار و هیجانات منفی توانایی فرد در کنترل تکانه‌ها را تضعیف می‌کنند و باعث می‌شوند افراد راحت‌تر خودکنترلی خود را از دست بدهند و انتخاب‌های تکانشی انجام دهند (Lin & Li, 2024). به عبارت دیگر، کنترل روان‌شناختی والدین ممکن است از طریق درگیری خود با فرزندان بر خودکنترلی نوجوانان تأثیر منفی بگذارد. در تبیینی دیگر، می‌توان گفت والدینی که از کنترل روان‌شناختی استفاده می‌کنند، یعنی با تاکتیک‌هایی مانند ایجاد احساس گناه، ابراز عشق مشروط یا حمله به ارزش‌های شخصی، سعی در کنترل افکار و احساسات نوجوانان خود دارند، ناخواسته باعث کاهش خودکنترلی در آنها می‌شوند. این خودکنترلی کم باعث می‌شود نوجوانان برای تنظیم هیجانات خود یا فرار از احساسات ناخوشایند، به استفاده افراطی از گوشی هوشمند پناه ببرند و توانایی کمتری برای کنترل خود در برابر وسوسه استفاده از آن داشته باشند. در واقع، کنترل روان‌شناختی والدین از طریق تضعیف توانایی نوجوان در مهارت‌های خودکنترلی، راه را برای وابستگی ناسالم به گوشی هوشمند هموار می‌کند؛ بنابراین، موجب اعتیاد نوجوانان به گوشی‌های هوشمند می‌شود.

در این پژوهش، رابطه میان کنترل روان‌شناختی والدین و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند با در نظر گرفتن نقش میانجی خودکنترلی بررسی شد. نتایج این مطالعه می‌تواند بینش‌هایی ارزشمند را درباره چگونگی تأثیرگذاری این عوامل بر عملکرد

تحصیلی و سلامت دانش‌آموزان ارائه دهد. بنابراین، می‌توان در قالب آموزش‌هایی برای والدین و دانش‌آموزان، کمک کرد تا از بروز این آسیب در سطح اجتماع جلوگیری شود. با اینکه این پژوهش گامی مهم در تبیین روابط پیچیده کنترل روان‌شناختی والدین، خودکنترلی و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند برداشته است، هر پژوهشی دارای محدودیت‌هایی است که باید بیان شوند تا راه برای پژوهش‌های آینده هموار شود. از جمله این محدودیت‌ها آن است که تمامی متغیرها از طریق پرسشنامه‌های خودگزارشی جمع‌آوری شده‌اند. این روش ممکن است منجر به سوگیری پاسخ (مانند سوگیری مطلوبیت اجتماعی یا خطای واریانس روش مشترک) شود که اعتبار درونی یافته‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین، استفاده دانش‌آموزان از گوشی‌های هوشمند تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله روابط همسالان، محیط آموزشی و دسترسی به فناوری است. این پژوهش به طور کامل نتوانسته است تأثیر این عوامل زمینه‌ای را کنترل کند، در حالی که آنها می‌توانند بر متغیرهای مورد مطالعه اثرگذار باشند. پیشنهاد می‌شود از ترکیب روش‌های کمی (مانند پرسشنامه) با روش‌های کیفی (مانند مصاحبه‌های عمیق یا گروه‌های کانونی) استفاده شود تا به درکی غنی‌تر و جامع‌تر از مشکل دانش‌آموزان منجر شود. پیشنهاد دیگر آن است که پژوهش‌های آتی می‌توانند نقش متغیرهای تعدیل‌کننده مانند روابط همسالان را در این مدل‌ها بررسی کنند. امید است که محدودیت‌های بیان‌شده و پیشنهاد‌های مطرح‌شده، الهام‌بخش پژوهش‌های آتی باشند تا دانش ما در این حوزه گسترش یابد و به تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های عملیاتی مؤثرتر در حوزه آموزش و پرورش منجر شود.

منابع

- آزادمنش، منیر، ابوالمعالی، خدیجه، و محمدی، اکبر (۱۳۹۹). بررسی روایی و اعتبار نسخه فارسی پرسشنامه خودکنترلی در دانشجویان. *روان‌سنجی*، ۸(۴)، ۱۰۷-۱۲۳. <https://sanad.iau.ir/Journal/ps/Article/1112092/FullText>
- اشرف، پریچهر، و شیخ‌الاسلامی، راضیه (۱۳۹۶). بیگانگی تحصیلی در دانش‌آموزان: نقش کنترل روانی والدین و تأکیدات هدفی معلم. *مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۱۴(۲۷)، ۲۹-۶۲. <https://doi.org/10.22098/jsp.2017.582>
- دل‌اورپور، محمدآقا، آرام دهنه، احمد، و نیک منش، سارا (۱۴۰۰). اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و نقش آن در سلامت روانی کاربران نوجوان. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۷(۴)، ۳۰۵-۳۳۷. <https://doi.org/10.22054/nms.2022.45109.794>

References

- Ashraf, P., & Sheikh-al-Islami, R. (2017). Academic alienation in students: The role of parental psychological control and teachers' goal emphases. *Educational Psychology Studies*, 14(27), 29-62. <https://doi.org/10.22098/jsp.2017.582> [In Persian]

- Azadmanesh, M., Abolmaali, K., & Mohammadi, A. (2020). Validity and reliability of the Persian version of the Self-Control Scale in university students. *Psychometry*, 8(4), 107–123.
<https://sanad.iau.ir/Journal/ps/Article/1112092/FullText> [In Persian]
- Agbaria, Q. (2020). Internet addiction and aggression: The mediating roles of self-control and positive affect. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19, 1227–1242.
<https://doi.org/10.1007/s11469-019-00220-z>
- Bai, L., Liu, Y., & Xiang, S. (2020). Associations between parental psychological control and externalizing problems: The roles of need frustration and self-control. *Journal of Child and Family Studies*, 29(11), 3071–3079. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01810-5>
- Bibi, A., Mushtaq, A., Aurangzeb, W., Ahmed, S. Z., & Ahmad, M. (2025). Role of self-regulation in controlling cyber loafing and smartphone addiction: Reducing health risk at the university level. *Journal of Education and Health Promotion*, 14(1). https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_764_24
- Billieux, J., Philippot, P., Schmid, C., Maurage, P., De Mol, J., & Van der Linden, M. (2015). Is dysfunctional use of the mobile phone a behavioural addiction? confronting symptom-based versus process-based approaches. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 22(5), 460–468.
<https://doi.org/10.1002/cpp.1910>
- Cai, Z., Wang, M., & Wang, F. (2021). Actor–partner analyses of the associations between harsh discipline and parent–child relationships in China. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(19-20), 9691–9708.
<https://doi.org/10.1177/0886260519870154>
- Cetinkaya, L. (2019). The Relationship between perceived parental control and internet addiction: A cross-sectional study among adolescents. *Contemporary educational technology*, 10(1), 55–74.
<https://doi.org/10.30935/cet.512531>
- Chen, Y., Gu, Q., Xu, Y., Liang, J., & Ni, C. (2025). A chain mediation model reveals the association between parental mediation and smartphone addiction of chinese adolescents. *Scientific Reports*, 15(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-00876-9>
- Cho, H. Y., Kim, D. J., & Park, J. W. (2017). Stress and adult smartphone addiction: Mediation by self-control, neuroticism, and extraversion. *Stress and Health*, 33(5), 624–630.
<https://doi.org/10.1002/smi.2749>
- Çicek, İ., TanriverdiS., Şanlı, M., & Buluş, M. (2021). Parental Attitudes and Socio-demographic factors as predictors of smartphone addiction in university students. *International journal of psychology and educational studies*, 8(2), 158–169. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2021.8.2.430>
- Crosswhite, J. M., & Kerpelman, J. L. (2012). Parenting and children's self-control: concurrent and longitudinal relations. *deviant Behavior*, 33(9), 715–737.
<https://doi.org/10.1080/01639625.2011.647597>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Facilitating optimal motivation and psychological well-being across life's domains. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 49(1), 14–23.
<https://doi.org/10.1037/0708-5591.49.1.14>

- Dalavarpour, M. A., Aram Dahneh, A., & Nikmanesh, S. (2021). Smartphone addiction and its role in adolescents' mental health. *New Media Studies*, 7(4), 305–337.
<https://doi.org/10.22054/nms.2022.45109.794> [In Persian]
- DiLissio, E., & Romm, K. F. (2025). Parenting behaviors and adolescents' self-control: The role of adolescent sociodemographic characteristics. *Journal of Child and Family Studies*, 34, 789–800.
<https://doi.org/10.1007/s10826-025-03025-y>
- Ding, Y., Wan, X., Lu, G., Huang, H., Liang, Y., ..., & Chen, C. (2022). The associations between smartphone addiction and self-esteem, self-control, and social support among Chinese adolescents: A meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1029323>
- Elhai, J. D., Rozgonjuk, D., Yildirim, C., Alghraibeh, A. M., & Alafnan, A. A. (2019). Worry and anger are associated with latent classes of problematic smartphone use severity among college students. *Journal of Affective Disorders*, 246, 209–216. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.12.047>
- Gottfredson, M. R., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford University Press.
<https://www.amazon.com/General-Theory-Crime-Michael-Gottfredson/dp/0804717745>
- Hawi, N. S., & Samaha, M. (2016). To excel or not to excel: Strong evidence on the adverse effect of smartphone addiction on academic performance. *Computers & Education*, 98, 81–89.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.03.007>
- Hou, F., Wu, X. C., Zou, S. Q., & Liu, Ch., & Huang, B. (2018). The association between parental involvement and adolescent's prosocial behavior: The mediating role of parent-child attachment. *Psychological Development and Education*, 34(4), 417–425.
<https://devpsy.bnu.edu.cn/EN/Y2018/V34/I4/417>
- Jang, Y., & Suh, Y. (2021). Longitudinal effects of parental academic support on academic achievement in Korea: will you be a companion or a manager in your children's academic support?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 10823.
<https://doi.org/10.3390/ijerph182010823>
- Kara, M., Baytemir, K., & Inceman-Kara, F. (2021). Duration of daily smartphone usage as an antecedent of nomophobia: exploring multiple mediation of loneliness and anxiety. *Behaviour & Information Technology*, 40, 85–98. <https://doi.org/10.1080/0144929x.2019.1673485>
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Publications.
<https://B2n.ir/ss6937>
- Ko, M. J., & Ha, J. H. (2020). The relationship between parental psychological control and SNS addiction tendency, smartphone game addiction by male and female middle school students: The moderating effects of loneliness. *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*, 21(4), 300–310. <https://doi.org/10.5762/kais.2020.21.4.300>
- Korkın, Ö. (2019). The relationship between perceived psychological control self-Regulation skills and academic motivations of adolescents. *The International Journal of Human and Behavioral Science*, 1–10. <https://doi.org/10.19148/ijhbs.550200>
- Li, J., Chen, Y., Lu, J., Li, W., & Yu, C. (2021). Self-control, consideration of future consequences, and internet addiction among Chinese adolescents: The moderating effect of deviant peer affiliation.

- International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 9026. <https://doi.org/10.3390/ijerph18179026>
- Li, M., He, Q., Zhao, J., Xu, Z., & Yang, H. (2022). The effects of childhood maltreatment on cyberbullying in college students: The roles of cognitive processes. *Acta Psychologica*, 226, 103588. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103588>
- Li, Q., & Liu, Z. (2025). Parental psychological control and adolescent smartphone addiction: roles of reactance and resilience. *BMC Psychology*, 13(1). <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02477-7>
- Lin, J., & Li, Y. (2024). A study of the effects of parental psychological control on adolescents' self-control. *Journal of Psychology and Behavior Studies*, 4(1), 88–93. <https://doi.org/10.32996/jpbs.2024.1.10>
- Lin, Y. H., Pan, Y. C., Lin, S. H., & Chen, S. H. (2017). Development of short-form and screening cutoff point of the Smartphone Addiction Inventory (SPA-I-SF). *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 26(2), e1525. <https://doi.org/10.1002/mpr.1525>
- Liu, Z., Wang, S., & Zhao, X. (2023). Relationship between parental psychological control and Problematic smartphone use among college students in china during and after the COVID-19 pandemic: A mediation analysis. *Sustainability*, 15, 12967. <https://doi.org/10.3390/su151712967>
- Muftić, L. R., & Updegrave, A. H. (2018). The mediating effect of self-control on parenting and delinquency: A gendered approach with a multinational sample. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62, 3058–3076. <https://doi.org/10.1177/0306624x17725732>
- Ng-Knight, T., Shelton, K. H., Riglin, L., McManus, I. C., Frederickson, N., & Rice, F. (2016). A longitudinal study of self-control at the transition to secondary school: Considering the role of pubertal status and parenting. *Journal of Adolescence*, 50, 44–55. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.04.006>
- Pandey, A., Hale, D., Das, S., Goddings, A. L., Blakemore, S.-J., & Viner, R. M. (2018). Effectiveness of universal self-regulation-based interventions in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 172(6), 566–575. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2018.0232>
- Qian, G., Wu, Y., Wang, W., Li, L., Hu, X., ..., & Dou, G. (2022). Parental psychological control and adolescent social problems: The mediating effect of emotion regulation. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 995211. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.995211>
- Scharf, M., & Goldner, L. (2018). “If you really love me, you will do/be...”: Parental psychological control and its implications for children's adjustment. *Developmental Review*, 49, 16–30. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2018.07.002>
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Luyten, P. (2010). Toward a domain-specific approach to the study of parental psychological control: Distinguishing between dependency-oriented and achievement-oriented psychological control. *Journal of Personality*, 78(1), 217–256. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2009.00614.x>
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of Personality*, 72(2), 271–324. <https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x>

- Wang, P., Liu, S., Zhao, M., Yang, X., Zhang, G., ..., & Lei, L. (2019). How is problematic smartphone use related to adolescent depression? A moderated mediation analysis. *Children and Youth Services Review*, 104, 104384. <https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2019.104384>
- Xie, X., Dong, Y., & Wang, J. (2018). Sleep quality as a mediator of problematic smartphone use and clinical health symptoms. *Journal of Behavioral Addictions*, 7(2), 466–472. <https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.40>
- Yang, G., Cao, J., Li, Y., Cheng, P., Liu, B.,, & Ren, Z. (2019). Association between internet addiction and the risk of musculoskeletal pain in Chinese college freshmen – A cross-sectional study. *Frontiers in Psychology*, 10, 1959. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01959>
- Yıldırım, M., Çiçekİ., Öztekin, G. G., Aziz, I. A., & Hu, J. (2023). Associations between problematic social media use and psychological adjustment in turkish adolescents: Mediating roles of family relationships. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 23, 811–829. <https://doi.org/10.1007/s11469-023-01138-3>
- Yogesh, M., Ladani, H., & Parmar, D. (2024). Associations between smartphone addiction, parenting styles, and mental well-being among adolescents aged 15–19 years in Gujarat, India. *BMC Public Health*, 24(1), 1–11. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-19991-9>
- Zhang, A., Xiong, S., Peng, Y., Zeng, Y., Zeng, C.,, & Zhang, B. (2022). Perceived stress and mobile phone addiction among college students: The roles of self-control and security. *Frontiers in Psychiatry*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1005062>
- Zhang, S., Chang, T., & Li, Z. (2024). Parental psychological control and college students' negative risk-taking behaviors: The chain-mediating of autonomy and self-control. *Psychology Research and Behavior Management*, 17, 2687–2699. <https://doi.org/10.2147/prbm.s463664>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی